DISPUTATIO JURIS CIVILIS ORDINARIA DE LEGIBUS ET STATU HOMINUM, QUAM IN ILLUSTRI...

Heinrich Ernst Kestner, Franz Ernst Vogt, Valenti Gonzaga

§. XV.

Lex ejusq; objectum.

LEx est commune præceptum summæ potestatis omnes, ei subjectos, ipsorum bono ad parendum obstringens. *Huber. digreß. lib.1.ff.t.3.§.1.* De Possibilibus, de futuris, quin de præteritis, si lex declaratoria in negotiis pendentibus ad præterita extensa sit, licitè legem ferri docet *l.7. C.de LL Nov.133. in fin. l.17.C.de Usur.* Ne verò leges excrescant, casus sæpè accedentes lege mandantur, Obligatio verò legis ad scientiam post duos menses à promulgatione obligat, neque fas erat ignorantiam heic prætendere, cùm prudentiores consuli poterant *l 9.C. de LL. conf. Nov 66. c.1.* Leges verò in conscientia, quippe quæ Magistratui obediendum esse indicat, obligare, monet Apostolus *ad Rom* 13. Ad pœnam obligatio est, si hæc adjecta sit. Lex omnis clara, perspicua, æqua & rationabilis esse debet; Quantum verò ad æquitatem legis attinet, duplex propriè æquitas est (1) Ratio mitigans rigorem juris, & hæc scripta esse potest, uti ex Edictis Prætorum constat *l.1.C. d. LL. l.85.in fin.d.R.I.* (2.) Ratio supplens, quod vel in lege deficit, vel dubium est, atqui hæc non scripta est. *l 14.ff d. divers præscript. l.26.de Cond. & demonstr. l 8.C.de Judic. l.2. §.1. d. aqu & aqu. pluv. arcend.* Legis virtus & efficacia exponitur *in l.7.ff d. LL.*

Non expedit mutari legem.

§. XVI. Ne Legis authoritas evilescat, non facilè mutetur, cùm mutatio periculosâ, publicoque nociva sit. *l.2. ff de Const. Princ.* Mutatur autem utilitate Reipublicæ id exigente, abrogatur lege contraria, nisi posterior generalis, prior verò specialis fuerit, tollitur quoque, si causa finalis in totum cesset, si terminus legis elapsus, si contrarium diu observatum.

Requisita consvetudinis.

§. XVII. Ad jus non scriptum seu Consvetudinem introducendam requiritur 1. Actuum frequentia, contrario actu non interrupta, nisi unus actus tàm manifestus apertusque sit, ut de aperta legislatoris mente constet. *Conf. Cic in Orat.*

Orat. ad Catilin. 1. 2. Diuturnitas temporis, interdum brevioris, interdum pro arbitrio Judicis longioris. In genere actus hi ſint uniformes, rationales, non violenti, non erronei. In populari ſtatu ſimpliciter legem tollit. *l.* 32. § 1. *ff. de LL.* In reliquis, ſi vel lex dubia eſt, *l* 37. *l* 38. *ff. d. LL.* vel de juribus privatis civium agitur, de quibus lex ſcripta non eſt *l.* 35. *ff. eod.* vel ſi accedat ſummi Principis conſenſus, legem interpretatur. Cùm vero conſvetudo ſit facti, ſinguli ejus actus articulandi probandique ſunt: Sufficit autem ſi vel ſemel ſecundum iſtam conſvetudinem pronunciatum, idque probatum fuerit, vel quando res aliqua perpetuo ſimiliter judicata *l.* 38. *d LL.* vel per ſe notoria ſit, ubi notorietas probanda, unius vero Doctoris teſtimonium non probat, ſufficiunt duo teſtes imprimis ſenes *Maſcard. de Probat. v.* 1. *c.* 31. Quæ vero Divino naturalique juri contrariatur conſvetudo nunquam tenet.

§. XVIII. Conſtitutio Principis eſt, quicquid Principi placuit, ut Legis vigorem habeat *l* 1. *pr. h. t.* Ejus partes ſunt, *Edictum*, quando Princeps proprio motu quid jubet *l.* 3. *C. de LL. Decretum*, quo inter partes causâ cognitâ decernit *l.* 3. *d. his quæ in Teſtam. Reſcriptum* ſeu Epiſtola, quo de jure conſultus reſpondet. Annotationes, quæ ad relationem privati, Pragmaticæ ſanctiones quæ ad inſtantiam collegii publici emiſſæ. *l. fin. C. de Diverſ Reſcript.* Conſtitutio deinceps eſt vel generalis, quæ omnes, niſi quidam exemti ſint, tenet, vel ſpecialis, quæ in certam tantùm perſonam, ordinem vel rem fit, & cùm privos i. e. ſingulos tenet, Privilegium dicitur. Famoſiſſima Privilegii diviſio eſt, quâ aliud favorabile, aliud odioſum ſeu in pœnam dicitur, §. 6. *I. d. I. N. & G.* porro eſt vel Reale, quod intuitu cauſæ vel rei ſtatutum eſt, & ad heredes pertinet, vel Perſonale, quod intuitu ſolius Perſonæ, ejusque limites non egreditur *l.* 68. & 196. *d. R I.* Quòd verò ad alias quoque perſonas privilegium perſonale extendatur, quod DD. *ex l.* 6. *C. de Profeſſ. & Med.* deducunt, *Conſtitutio Principis.*

ejus ratio est, quòd plura hæc, quæ singulas personas afficiunt, privilegia sint. Ad personalia privilegia beneficia Competentiæ & Dotis, Pupillorum, Minorum, DDrum, Nobilium, Studiosorum referuntur. Quantum vero ad beneficia restitutionum & SCti Vellejani, cùm in iis non tantùm personarum, sed etiam bonorum & læsionis inde factæ ratio habeatur, rectius fortè hæc ad privilegia realia quàm personalia referentur, approbante id *l. 7. §. 1. de Except. l. 20. C. d. SCt. Vellej.* frustra dissentiente *Lauterb. p. 10.* In confesso igitur est, reale privilegium ad omnes, ad quos res & causa, ad quosvis successores imò particulares & fidejussores pertinere, si de voluntate superioris constet: tale in dubio præsumitur, nisi personam beneficio causam dedisse appareat, ex intentione igitur concedentis hoc utrobivis metiendum erit.

Effectus Privilegiorum.

§. XIX. Qui leges dat, privilegia dat, quæ ratione concedentis, secundum communem sententiam, latissimè, quoad tertium, strictissimè interpretanda *l. 3 ff de const. princ. l 2. §. 10. & 16. Nequid in loco publ.* Principis voluntas tamen non excedatur *l 35. pr. d. inoff. Testam.* Privilegiatum contra æque privilegiatum non uti privilegio suo, extra dubium est, nisi alterum privilegium 1. potentius sit, quale est ætatis, ut adeo fœmina & Minore concurrentibus, hic illi præferendus sit *l. 11. § fin. ff. d. Min.* 2. Fallit hæc regula, si uterque contra privilegium læderetur, quod fieret, quando alter de damno vitando, alter de lucro captando certaret *conf. l. 8 d. Excus. Tut.*

Quo modo exspirent privilegia.

§. XX. Privilegia ex revocatione concedentis, si ex mera gratia fluxerint, tolluntur: tum enim instar precarii sunt, quod quandocunque revocari potest, *conf. l. 100. & 102. d. R. I.* Conventionalia & remuneratoria revocationi non esse obnoxia docet *Klock. de contrib. c. 16. n. 102.* Tolluntur, subjecto eorum, quibus inhærebant, sublato, quod variis modis, chasmate, destructione hostili, fieri potest. *l. 73. de contrah. emt.* Tolluntur, finitâ personarum qualitate propter quam indulta v. g. pupillorum, Minorum si majores fiant, de-

deinde elapso, quod privilegio adjectum erat, tempore. Renunciatione, tum tacitâ, tum expressâ *l.pen.C.d.pact.* Abusu & non usu *l* 1 *ff.d.Nund.* Non concedentis morte, utilis tamen est in securitatem majorem confirmatio successoris.

§. XXI. Leges Universales in Imperio fert Imperator cum consensu Statuum *Art.9. §. 2. Pac. Osnabr.* vocantur Reichs Abschiede. Particulares, secundum quas & ipsa quoq; Camera judicat, quilibet status in suo territorio. Civitates provinciales, concessâ ipsis jurisdictione, statuta ad hanc pertinentia condunt, quædam ex immemoriali præscriptione nullâ egent confirmatione, tutius a. hanc semper adhiberi: Ipsa vero opificum mercatorumque collegia statuta juri communi non contraria condunt *l. fin. ff. de Colleg.* hodie Princeps ea confirmat *Ord.Cam p.1 t.13 §.1. & tit.57. pr.* Edicta Prætorum à jure Civili formâ differunt, hodieque adhuc prætoriæ actiones annuæ sunt, *l 35. ff. de O. & A.* ast authoritatem juris plenam, responsa prudentum probabilem tantum habent, nisi nomine judicis petita & concepta fuerint. Usum circa responsa hodiernum benè exponit *Engelbrecht. ad ff l. 1. t. 3. §. 18.* *Modus hodiernus leges condendi.*

§. XXII. Ut prudenter jus applicetur 1. facti species secundum omnes circumstantias diligenter perscrutanda, deinde legis interpretandæ & applicandæ 1. verba 2. Mens & 3. ratio. Interpretatio autentica à Principe, Extensiva à DD. fieri solet. *conf Vinn. select. jur. qu. l.1.c.2. Bacon. de Verulamio tr. de dign & augm. scient. l.8.c.3. rubr. de font. jur. aphor 11.* Restrictiva 1. in jure singulari *l.14.15.16 de LL.* 2 In legibus Correctoriis, cessante sc. ratione inductiva tenet. *Castrens. in l. quamvis C de fideicom. Vasq. l 1. de Test. §.8.n.8* Semper tamen interpretatio non ex una legis particula, sed totâ lege perspectâ fieri debet. *l 24. ff. de LL.* Argumentum ab auctoritate JCtorum præsertim plurium consentientium ductum, probabilitatem, non jus inducit. *conf. Ricc. de libr. jur quant. & qual. aph.87.* Casus pro amico in jure exulent. *Schotan. disp 1. th 7.* *Applicatio Juris.*

§. XXIII.

Objectum Juris. §. XXIII. Jus omne competit personis in Res per Actiones, in hoc totus juris tractatus consumitur. Status hominum est conditio quæ necessario requiritur in omnibus personis, quæ jurium civilium capaces sunt in genere, neque status heic est, qui adesse vel abesse potest, sed qui necessario inest iis qui jure civili utuntur, atque is triplex est, libertatis, civitatis, familiæ Libertas definitur *in §.1. I de jur. Pers.* coincidit hæc egregiè cum descriptione juris permissivi. Servitus est privatio libertatis. Inter Christianos sublata est servit', non tamen est contra jus Nat. Cum servis aliqualem cognationem habent homines proprii, Wildfangii, Cossati, in effectu liberi sunt, quæ libertas tamen variis oneribus conditionibusq; circumscripta, de quo *Husanus & Stamlerus* passim. A jure civitatis excludebantur Peregrini, quod hodie non observatur, nisi in talionem contra ea loca fiat, ubi jus Albinagii tenet.

Prima hominum divisio in masculos & fœminas. §. XXIV. Ratione familiæ sunt vel Masculi vel Fœminæ, illi potiores in his quæ tribuuntur sexus præstantiæ, hæ in iis quæ sexus infirmitati, aut ob partum *l 2. de R I. l.f.ff. de fid. instrum. l.45.ff de legat.2* In plerisque æqualis conditionis sunt. Hermaphroditus sexui prævalenti annumeratur *l. 10. de stat. hom.* In dubio ipse electionem non habet, jura enim sexus arbitrii privati non sunt, sed Legis. *different. Lauterb. p. 13.* Usus quæstionis est in feudis. Non dari Hermaphroditos ex Dn. *Secunda divisio.* Medicis statuit *Casp Bauhin. de Hermaph. monst. partuum naturæ* Præterea homines vel nati sunt vel nasciturі, nascuntur a. vel ex legitimo vel ex illegitimo matrimonio, illi patrem, hi matrem sequuntur *l. 19. 24. de stat. hom.* Qui in utero est, verè homo est *l. 38. §. 5. de pœn.* Sed non in rebus humanis *l. 164. de V.S.* Nasciturі pro natis habentur, si de eorum commodo agatur, modo res non possit differri, ipsique vivi nascantur, aliàs enim fictione ista opus non est. *l. 7. §. p. de stat. hom. l. ult. de collat. bon. conf. Dn. Wildvogel disp. de jure Embrionum: Pachenst. disp. de ventre.* Partus illi, qui illico ne quidem voce emissa

in

in manibus obſtetricum decedunt, nihilominus pro vivis reputantur, vitalitas enim non ex ſola voce, ſed aliis ſignis colligi poteſt v g. motu cordis,anhelitu *l.3. C. de lib. & poſt. Rennem. diſp.1. th 9. diſſent Lauterb. th.4.* Quæſtionis hujus longè maximum uſum eſſe docet *Angel. de Periglis de ſuitate qu.4.n.7.* Prodigioſi iique partus qui magis ad formam bruti quam hominis vergunt,homines non ſunt ſed monſtra *l.14. ff. de ſtat.hom.* Imperfectio enim alia in ſubſtantia corporis humani, alia in partibus integrantibus, defectus illius monſtrum, hujus Oſtentum dicitur, illud non eſt baptizandum,benè hoc *Ludov. Dunte caſ. conſc c.14. ſect.1.q.26 Baier Comp Theol.p.3. c.10. §.7* Dignoſcitur vero potisſimum monſtrum ex capite, tanquam præcipuo hominis membro. *Paul. Zachias qu. Med. legal.l.7.t.1.qu.1.n.34.* Naſcituri liberi matri proſunt, ut ſupplicium differatur,donec pariat, quod tenet in quæſtionibus, manus amputatione, & relegatione ſi partui ſit vicina. Calamitas enim matris non debet nocere ei,qui in utero eſt. *l.5. §. 2. de ſtat hom.*

Tertia hominum diviſio.

§. XXV. Perſonæ porrò vel ſui, vel alieni juris ſunt, illi ſub poteſtate Parentum, hi dominorum ſunt. Patria poteſtas eſt jus patri competens liberis in familia exiſtentibus imperandi. Originem ejus ex jure Naturæ petendam, non vero ex generatione, quod *Grotius*, non jure victoriæ, quod *Hobbes*, non præſumto liberorum conſenſu, quod *Pufendorffius* vult, derivandam eſſe, ſuſius diximus in *diſp. Jur.Gent. de jur. Connub.* § 10. *& ſeq.* Speciales tamen patriæ poteſtatis effectus juri Romanorum natales debent: Non obſtante, quod aliis gentibus ii videantur communes, quod per accidens ſæpè fieri manifeſtum eſt.

Fontes Patriæ poteſtatis ejusq; prima cauſa ſc. procreatio.

§. XXVI. Tres ſunt juris civilis fontes, ex quibus patria poteſtas derivatur, procreatio, legitimatio & Adoptio. Procreatione acquiritur Patr. pot., ſi filius ex juſtis nuptiis fuerit natus, ſufficiunt tamen putativæ, bona fides enim pro veritate habetur, benè hoc monente JCto *in l. 57. §.1. de R N.*

Qui

Qui vero in matrimonio naſcuntur ex juſtis nuptiis nati cenſentur, etſi mater contrarium dixerit, propriam enim turpitudinem alleganti non creditur *l.19.§.1.de Probat.* videturque heic mulier maximum in partum habuiſſe odium, omnemq; penitus pudorem proculcaſſe, niſi tamen liquidò conſtet, mulierem cum adultero rem habuiſſe, tùm enim præſumtio iſta, quæ pro nuptiis militabat, planè ceſſat, ob exploſam mulieris libidinem, accedit odium partus ſuppoſitii: Quando vero de actuali hac adulteri cohabitatione non conſtat, ſecus hoc erit.

Quo tempore partus pro legitimo habeatur.

§. XXVII. Quantum ad tempus à quo & ad quem pro legitimo habeatur partus, quoad illud conſtat judicium Hyppocratis *in l.12.de ſtatu hom.* ſeptimo ſc. menſe, tametſi in principio naſci partum legitimum. Verùm diſtinguendum heic erat inter partum perfectum & legitimum, ille eſt, qui organis neceſſariis ita inſtructus eſt, ut ſeorſim vivere poſſit, hic, qui ex juſtis nuptiis concipitur. Septimo menſe quidem partus perfectus dicitur, ſed rarò naſcitur *Gell. Noct. Attic. l.3. c. 26.* Hinc ſi firmus & ſanus naſcitur, ſuſpectus eſſe videtur *Terent. in Hecyr. Act.4.& 5.* At Marito non contradicente, judex inquirere non debet. Quod verò novo jure legitimi ſint qui 1. & 2. menſe poſt nuptias naſcuntur *ex l. 11.C. de lib. nat.* non probatur. Inde parentes horum liberorum hodieque pœnam eccleſiaſticam ſubire docet *Engelbrecht. ad ff lib.1.t. 4. §. 23.* Tempus ad quod eſt IX. & X. menſis, poſt mortem mariti, admittitur quoque natus in duobus prioribus diebus menſis XI. quod in Praxi tenet *Rauchbart p.2.q.24.* de jure hoc falſum *l.3. §.1. de ſuis legit. l. 29. de lib. & poſth. l. 2. C. de ſecund. Nupt.* 30. dies in jure conſtituunt menſem. *O.C P.2.t.30.§.* und ſollen.

2. Cauſa Pat. Pot.

§. XXVIII. Altera cauſa patriæ poteſtatis eſt Legitimatio, quæ eſt modus Juris Civilis, quo liberi naturales fiunt legitimi. Fit hoc vel per ſubſequens matrimonium, vel per reſcriptum Principis, illo modo quando pater concubinam, duci non vetitam, uxorem ducit, etiam in ultimo mortis articulo, ſed cum latitudine conjuncto, quando ſc. ſpes ſanita-

tis

tis supereſt, confectis dotalibus inſtrumentis, quæ neceſſaria ſunt, non ad ſubſtantiam legitimationis matrimonii, ſed probationem, quæ per teſtes heic fieri non expediebat *Nov* 74. *c.*4. retrotrahitur hoc matrimonium ad temp' conceptionis, intelligiturque, jam tùm affectum maritalem fuiſſe, ſed poſtea declaratum, *l.* 11. *C. de nat. lib.* Unde concubinâ poſt mortem filii naturalis ductâ, nepotes tamen legitimantur, aliisque liberis, tametſi ex intermedio & juſto matrimonio natis, præferuntur. Nec impedit, quod reſpectu patris ſui nepotes ſint legitimi, adeoque non legitimandi, reſpectu avi enim, cujus naturales erant, legitimantur, neque nepotes heic legitimari, ſed retro legitimati videntur, cæteri autem liberi conqueri non poſſunt, his enim obſtat conditio, niſi nuptiæ cum concubina contractæ fuerint. Quæ nuptiæ ad tempus conceptionis retrahuntur *l.* 10. *in f. de lib. Nat.* In genere autem per matrimonium hoc omne antecedens vitium purgatur.

§. XXIX. Per reſcriptum Principis legitimatio fit, cùm Princeps, precibus oblatis, reſcripto ſuo jura legitimorum tribuit; modo 1. alteri modo locus non ſit 2. Alii liberi legitimi tùm non ſint, aut ſi ſint, conſentiant; Adulterini heic non rectè legitimantur. Fit autem hæc à Principe vel Comite Palatino, cui Princeps hoc conceſſit: Legitimatio a. Ducibus & Statibus Imperii facta, extra territorium vix admittitur, benè Imperatoris. *Carpzov. p.*2. *c.*6 *def.*16. *Legitim. per reſcr. ppi*

§. XXX. Patri competit Jus educandi omniaque iſta media, ſine quibus hic finis obtineri nequit, exercendi. Pater & filius pro una perſona habentur, quod quoad acquiſitionem, non obligationem veriſſimum: Excipe 1. peculia, quæ ſibi acquirit 2. Cauſas publicas in quibus filius pro patre fam. reputatur *l.* 77. *de jud. Conf. l.* 10. §. 1. *de fidejuſſ.* Cæteros effectus exponit *Lauterb. p.* 16. & 17. Matri hoc jus non competit, niſi 1. illuſtris ſit & 2. hoc privilegium habeat. *Effectus P. poteſt.*

3. *Causa patria potest.*

§. XXXI. Inter modos patriæ potestatis acquirendæ refertur Adoptio, quæ est modus, quo quis eum, quem in potestate non habet, assumit in potestatem, ac si in ea natus esset. Est vel *arrogatio*, qua paterfam. autoritate Principis adoptatur, vel *adoptio in specie*, qua filiusfam. anthoritate Magistratus. Hic, nisi ab ascendente adoptatur, non transit in potestatem adoptantis, sed tantùm succedit ab intestato. Non castrati, nec minores 18. annis, in quibus est spes prolis procreandæ, nisi singularibus casibus, nec fœminæ, nisi ob orbitatem, adoptant. Aliud in spadonibus. Adoptatus filius emancipatus adoptari nequit, benè naturalis, & qui ab alio jam adoptatus: adoptati autem consentiant. Adoptione tribuitur jus familiæ & agnationis, non nobilitatis, si plebejus adoptetur, aliud moribus. Arrogatione tota arrogati familia acquiritur. Frequentior hodie est, & in locum adoptionis transit unio prolium, quæ est pactum Conjugum de liberis ex alio matrimonio natis in jus communium liberorum recipiendis. Fit autore judice, citatisque quorum interest. De quo *eleganti tract. Riccius.* Vocatur die Ein-kindschafft. liberi jura successionis consequuntur non familiæ, Conf. *Muscul. de success. anom. Hahn. differt. de jur. rer. concl.* 74.

Requisita arrogationis.

§. XXXII. Arrogatio fit causa cognita, imprimis verò impuberis, arrogator cavet fidejussoribus coram persona publica de arrogati bonis hæredibus ejus restituendis, si impubes morietur. Si tamen hic ex justa causa emancipetur, bona sua tantum restituuntur, si sine causa emancipetur; aut exheredetur, præter bona sua, quartam ejus quod ab intestato debetur, ex arrogatoris bonis accipit. Liberi ante adoptionem nati, in potestatem patris adoptivi non transeunt *l. 44. de Adopt.*

Quomodo patria potestas solvatur.

§. XXXIII. Uti mors omnia, sic patriam quoque potestatem solvit. Tollitur quoque ea per bannum Imperii, per damnationem ad triremes, non verò per relegationem, quæ

quæ est pœna, qua quis salva civitate loco vel locis quibusdam interdicitur, etsi perpetua. Senatoria, Consularis, Doctoralis dignitas patriam potestatem non tollit, nec Monachismus, quamvis aliud in Praxi velint. Captivitas quoque non tollit hanc, captus enim si redit, jure postliminii omnia jura recipit: si moritur, per L. Corneliam in momento captivitatis mortuus censetur. Emancipatione & habitatione à Parentibus separatim instituta, non verò nuptiis, quamdiu mensa paterna & ædibus fruuntur, tollitur patria potestas. In nonnullis quoque locis per separationem bonorum, vulgò die Absonderunge/ cum liberis factam tollitur potestas patria, requisita hcic abhibenda exponit *Mev. ad jus Lubec. part. 2. tit. 2. art. 33.*

§. XXXIV. Alieno, uti diximus, juri subjecti sunt servi. Dominica potestas olim in jure vitæ ac necis consistebat, sed nimiâ hac in servos atrocitate hodiè sublatâ, magis hæc in pietate, quàm atrocitate consistere debet. Intereà tamen ob directionem dominicam à Dominis liberius castigari possunt; *arg. l. un. C de emend. propinq.* modo absit animus injuriandi, qui regulariter non præsumitur. Deinceps cum servus Domini quasi instrumentum sit, adeoque quicquid acquirit, domino acquirit. Si tamen ultra operas & pensum aliquid præstiterit, id sibi acquiri, æquum est. Turca tametsi inter Christianos baptizatus sit, nihilominus adhuc servus manet, baptismus enim nunquam inter modos manumittendi refertur. *Conf. Anton. Ricciullus de Neophytis cap. 8. n. 1. & 2. conf. Schultetus ad Tim. c. 16. v. 1.* Inter Christianos & Turcas adhuc servitus obtinet *R. I. 1542. §.* Und wiewol nun verb. Viehische Dienstbahrkeit. apud Romanos servis comparabantur glebæ addicti, qui Domino ad operas rusticas præstandas devincti *l. 15. C. de Agric. & censit.* Ulterius horum naturam exponit *Struv lib. 1. t. 5. th. 22.* Hisce apud Germanos, uti dixi, æquiparantur, die Eigen-Leute/ *Jura Dominica potestatis.*

Eigen-

Eigenbehörige/Lassen qui a Domino alienari possunt. Hucquoque operæ rusticorum, vulgo die Frondienste spectant, quarum aliæ jumentis, aliæ manibus præstantur, aliæ determinatæ aliæ indeterminatæ sunt.

Corollaria.

1. Nani seu pumiliones item ii qui sex vel septem digitos habent monstra non sunt.
2. Monstra occidi nequeunt, quod si tamen quis monstrum occiderit, non statim ut alium homicidam, sed extraordinarie tantum puniendum eum esse æquius videtur.
3. Collateralium & ascendentium successio est juris positivi.
4. Rex Romanorum neque mortuo imperatore neque eo absente, nisi hic vices suas ei specialiter commiserit, est vicarius imperii.
5. Legatus Jure Gentium in loco ubi est, & conveniri & puniri potest ex omnibus causis. dissent. Grot. l. 2. c. 18.
6. Filia ex fratre præfertur filio ex sorore in regnis.
7. Usura omni jure licita est.
8. Virgines aut fœminas captas libidini cujusque exponere velle, a natura humana abhorret.